Nyyssösten sukuseura ry

TIEDOTE • 24 • toukokuu 2012

In Memoriam
Toivo Veikko Nyyssönen 1921 – 2012

• *Ari Kankkunen, Varkaus*

Veikko, sukuseuramme 1. kunniajäsen, on joukostamme poissa. Sain olla saattamassa häntä viimeiselle matkalleen Jäppilän kirkossa 23. maaliskuuta.

Veikko oli syntynyt 13.9.1921 Jäppilän Silvastinmäellä. Samalla mäellä, samassa kotitalossa hän vietti viime syksynä 90-vuotispäiväänsä virkeänä ja jokaisesta vieraastaan iloiten. Silvastinmäellä hän asui koko pitkän elämänsä lukuun ottamatta sota-aikaa ja viimeisiä, palvelutalossa viettämiään vuosia. Palvelutalosta kirkonkylältä oli kuitenkin autolla lyhyt matka käydä välillä puuhastelemassa kotitilalla. Veikollahan oli edelleen voimassa oleva ajokortti!

Paitsi maanviljelijä Veikko oli myös muurari. Vieläkin kylillä kiitellään Veikon muuraamia uuneja. Muurarin taidot kulkivat kuin perintönä suvussa; sekä Veikon isä että setä olivat molemmat olleet taitavia muurareita, ja samaa ”vikaa” oli myös serkussa Sorsakoskella.

Toimekkaalle ja sovittelevalle miehelle siunaantui runsaasti myös luottamustehtäviä: mm. kunnanvaltuutettuna, kunnanhallituksen ja rakennuslautakunnan jäsenenä sekä kotikylän, Huhtimäen, kansakoulun johtokunnan puheenjohtajana. Sotaveteraanina Veikko kantoi huolta aseveljistä ja toimi vuosina 1995–2000 Jäppilän Sotaveteraanien puheenjohtajana. Kaiken tämän ohessa riitti aikaa myös harrastuksille, joista yksi rakkaimpia oli kuorolaulu. Veikko lauloi Jäppilän kirkkokuorossa ja kirjoitti vuonna 1982 vihkosen seurakuntansa kuoron vaiheista. Niinpä kirkasäänisen kanttorin siunaustilaisuudessa laulama ”Oi muistatko vielä sen virren” soi erityisen koskettavasti entisen kuorolaisen muistolle.

Veikko Nyyssönen vuoden 2010 sukujuhlassa.

Veikko oli hyvin kiinnostunut myös sukututkimuksesta. Hän oli kerännyt ja tallettanut paljon tietoa suvustamme ja sen vaiheista. Suvun vanhoja työkaluja ja tarve-esineitä säilytettiin hyvässä tallessa ja järjestyksessä Silvastinmäen vanhassa aitassa. Minulle sukututkimusta aloitellessani Veikon tiedot ja tuki olivat ensiarvoisen tärkeitä. Sain käyttööni lehtileikkeitä, valokuvia ja asiakirjoja. Vierailin usein ja mielelläni Silvastinmäellä sekä yksin että perheeni kanssa. Sukuasioiden parissa tunnit kuluivat joutuisaan. Veikolla oli terävä muisti ja taito höystää muistelujaan hauskoilla jutuilla ihmisistä ja sattumuksista matkan varrelta. Samalla saimme koko perhe nauttia Veikon ja vaimonsa Hilkan vieraanvaraisuudesta ja sydämellisyydestä.

Sukuseuramme on saanut ammentaa Veikon tiedoista paljon arvokasta tallennettavaa. Kun Nyyssösten sukuseura perustettiin Varkaudessa 26.8.2000, Veikko oli sen perustajajäsen, ja hänet valittiin itseoikeutetusti seuran 1. kunniajäseneksi Pieksämäen sukujuhlassa vuonna 2007.

Veikkoa jäivät kaipaamaan tytär perheineen ja pojanpoika sekä sukulaiset ja lukuisa ystävien joukko. Veikon valoisa ja loppuun asti aktiivinen elämänasenne, joka ankkuroitui kristilliseen elämänkatsomukseen, saakoon olla esimerkkinä ja elämän eväänä meille vielä matkaamme jatkaville. Sukuseurassa muistamme häntä kiitollisina. •

Ajankohtaista

Suvut kohtaavat Sortavalassa
Sukuseurojen Keskusliitto järjestää tänä kesänä matkan Sortavalaan 2.–5.8.2012. Lisätietoja: www.suvut.fi

Seuraava sukujuhla järjestetään Karttulan Syvänniemessä heinäkuussa 2013.

Itse juhlaa varten kokoonnumme upeassa jugendtyylisessä kivinavetassa, Hermannitalossa, ja ohjelmassa on mm. teatteriesitys Hermannitalon kesäteatterissa.

Syvänniemeen ja Hermannitaloon voi tutustua Syvänniemen Kyläyhdistys ry:n internetsivuilla: *www.syvanniemi.org*

Majoitustilaa löytyy läheisestä Maaseutuhotelli Eevantalosta: *www.eevantalo.fi*

Kevään 2012 ylioppilaita:
Ada Nyyssönen, Alppilan lukio
Anni Nyyssönen, Voionmaan lukio
Alisa Nyyssönen, Järvenpään lukio
Jasmina Anni Katarina Nyyssönen, Kulosaaren yhteiskoulu
Jeremi Nyyssönen, Raision lukio
Johanna Nyyssönen, Sotungin lukio (Vantaa)
Joonas Nyyssönen, Suonenjoen lukio
Miika Henrikki Nyyssönen, Leppävaaran lukio
Paula Karoliina Nyyssönen, Pieksämäen lukio
Saara Nyyssönen, Iin lukio
Samuli Nyyssönen, Jyväskylän normaalikoulu
Satu Sinikka Nyyssönen, Leppävirran lukio

Seuraava hallituksen kokous 22.9.2012 Espoossa.

Jäsenmäärä 268 henkilöä toukokuussa 2012.

seuran INFO

www.nyyssonen.info

Heikki Nyyssönen puheenjohtaja
heikki.nyyssonen@posti.talonetti.fi / puh. 08-5566 963
Taskilantie 29 A 3, 90580 Oulu

Heidi Markkanen jäsenasiat, tiedote
heidi.markkanen@nyyssonen.info

Ari Kankkunen tutkimusvastaava, sukutietojen tilaukset
ari.kankkunen@saunalahti.fi / puh. 040-8253 304
Kanervakuja 6 A 1, 78850 Varkaus

Puheenjohtajan palsta

• *Heikki Nyyssönen, Oulu*

Hyvät Sukuseuran Jäsenet!

Oulussa 18.5.2012

On taas aika kiittää Teitä, hyvät jäsenemme, arvokkaasta tuestanne sukuseurallemme! Se pitää seuran toimintakykyisenä. Sukuseuran toiminnan on oltava aktiivista, sillä vain aktiivisesti toimivalla sukuseuralla on tulevaisuutta. Ei saa jämähtää paikoilleen, on mentävä koko ajan eteenpäin. Se ei onnistuisi ilman jäsenistön kannustavaa tukea.

Hallituksen kokouksessa 12.5.2012 keskustelimme mm. näistä perusasioista. Seuran talous on kaiken toiminnan a ja o, ja se oli nytkin vahvasti esillä. Jäsentulot ovat talouden selkäranka. Jos se murtuu, ollaan lievästi sanottuna helisemässä. On erinomaisen rohkaisevaa ja motivoivaa, että seuramme jäsenmäärä on koko ajan kehittynyt suotuisasti ja lähentelee pian jo kolmeasataa. Aktiivista jäsenhankintaa on kuitenkin jatkettava. Sen suhteen kaikki apu Teiltä, hyvät jäsenemme, on kovasti tervetullutta! Antakaa tilaisuuden tullen sanan kiertää! Sama koskee luonnollisesti myös sponsorituloja. Voin toistaa tässä yhteydessä jo eräässä alkuaikojen Tiedotteessa (nro 2, 18.11.2002) ensimmäisen puheenjohtajamme esittämän vetoomuksen, joka on edelleen yhtä ajankohtainen: *”Kaipailemme kovasti ideoita, kuinka saisimme lisätuloja jäsentulojen lisäksi.”* Pienistä puroista jne.

Kukapa haluaisi olla tukemassa sukuseuraa, joka ei pyri toteuttamaan toimintasuunnitelmaansa niin, että se vastaa jäsenistön odotuksia ja toiveita. Kukapa haluaisi istua sellaisen ”vätön” yhdistyksen hallituksessa. Ei kukkaan! Oma hallituksemme ei ole tumput suorana odottanut, että jotain tapahtuisi. Mm. jokaisen sukuseuran ensisijaista tehtävää eli sukututkimusta on koko ajan viety systemaattisesti eteenpäin. Vuonna 2007, kun seura oli toiminut vasta seitsemän vuotta, ilmestyi 862-sivuinen Nyyssösten Sukukirja I. Sen painos on jo lopussa, mutta siitä saataneen vielä ns. digipainos. Suvun suuri kertomus jatkuu kohta Sukukirja II:ssa, jonka on suunniteltu tulevan ulos ensi vuonna. Aikataulu on vielä tarkistettava, mutta toivotaan kovasti, että uusi sukukirjamme voitaisiin julkistaa jo ensi kesän sukujuhlassa. Se on sitten myös työn juhla. Läheltä asiaa seuranneena ymmärtää hyvin, miten valtava urakka sukukirjan tekeminen on. Voimia teille, Ari, Marianne ja Kari Pekka, loppurutistuksessanne, ja suuret kiitoksemme jo etukäteen!

On aika uskomatonta, että viime sukujuhlastamme, joka oli samalla seuran toiminnan 10-vuotisjuhla, on kohta kulunut jo kaksi vuotta! Kuten muistetaan, juhla oli Savonlinnassa, jonka tienoilla sijaitsee eräs sukumme lähtöpaikoista. Ei ihme, että muuan ensi kertaa sukujuhlaan osallistunut sukulaisemme lausahtikin, että hänellä oli juhlapaikalle tullessaan tunne, *”että ihan kuin olisi kotiinsa tullut”.* Kotiin on hyvä tulla, se tiedetään, mutta onhan se niinkin, että välillä on hyvä käydä kylässä! Ensi kesänä siihen on mitä mainioin tilaisuus. Eikä tarvitse lähteä kauas kotoa, sillä Karttula on esim. Suonenjoen lähinaapuri, ja Suonenjoki on myös yksi sukumme kantapaikoista. Sitä paitsi Karttulalla on oma ansaittu sijansa sukumme historiassa, onpa yksi suvun haaroistakin saanut Karttulasta nimensä.

Edellämainitun hallituksen kokouksen yhteydessä hallitus katsasti Karttulan Syvänniemellä sijaitsevan sukujuhlapaikan vielä toistamiseen. Oppaanamme oli tälläkin kertaa Maaseutuhotelli Eevantalon emäntä Eeva Partanen, joka on paikallinen yhdyshenkilömme, ja lupautunut auttamaan kaikissa käytännön järjestelyissä. Itse juhlaa varten kokoonnumme Hermannitalossa, mihin voi tutustua esim. internetin välityksellä Syvänniemen Kyläyhdistys ry:n sivuilla. Ohjelmarunko on kutakuinkin valmiina. Ohjelmassa on mm. teatteriesitys Hermannitalon kesäteatterissa. Tässä vaiheessa ei esitettävästä näytelmästä valitettavasti ole vielä tarkempia tietoja. Kerromme lisää heti, kun tietoja saadaan.

Tässä ei nyt voi toivoa muuta kuin, että kaikki sujuisi Syvänniemellä nuottien mukaan. Paikka on luonnonkaunis ja Syvänniemen historia erittäin mielenkiintoinen. Siitäkin kuulemme lisää sukujuhlassa. Muistelen vielä ensimmäistä Jäppilän sukujuhlaa, jota sää ei erityisemmin suosinut. Edellisenä päivänä riehui Savossa oikea rajuilma, ns. Unto-myrsky, jonka rippeitä aisti ilmassa vielä juhlapäivänäkin. Juhlapaikalle ajaessaan saattoi vain kauhistella laajoilta alueilta kaatuneita puunrunkoja. Mitään sellaista emme nyt tietenkään toivo, mutta sopivan leutoa, reipasta myötätuulta voisi olla, sillä sitä tarvitsee myös Syvänniemellä valittava seuran uusi hallitus. Toivotan omasta puolestani Teidät kaikki lämpimästi tervetulleiksi Nyyssösten Sukuseuran viidenteen sukujuhlaan Karttulan Syvänniemelle! Oikein mukavaa ja virkistävää kesää! •

Sukuseura esittäytyi Kuopion sukututkimupäivillä

• *Marianne Sartomaa, Pieksämäki*

Suomen Sukututkimusseura ja Savon Sukututkimusharrastajat ry järjestivät 35. Valtakunnalliset Sukututkimuspäivät Kuopiossa 16.–18.3.2012. Nyyssösten sukuseuralla oli oma osasto, jossa esiteltiin seuran toimintaa ja myytäviä tuotteita. Esittelijöinä toimivat Ari Kankkunen, Kari Pekka Nyyssönen, Pertti Frisk ja Marianne Sartomaa.

Osastomme oli mielestämme erittäin onnistunut. Vanhojen valokuvien näyttäminen videotykillä herätti ansaittua huomiota – kuultiin mm. kommentti: ”Nyyssöset ovat panostaneet!” Myös Nyyssösistä tehtyjä esipolvitauluja tutkittiin tarkkaan.

Varkauden Seudun Sukututkijoiden osasto oli vieressä, joten molempiin seuroihin kuuluva Ari pystyi vaihtamaan osastoa lennossa. Ari oli myös kuuluttaja, joten joutui välillä pistäytymään läheisessä ”kopissa”.

Nimihakemisto Savon tuomiokirjoihin 1639–1809 on ollut Varkauden sukututkijoiden ”suurhanke” jo vuosien ajan ja yksi tavoite saavutettiin, kun sukututkimuspäivillä julkaistiin Varkauden Seudun Sukututkijoiden tuottama Savon Tuomiokirjatietokanta. Tietokanta löytyy Suomen Sukuhistoriallisen Yhdistyksen sivuilta: http://www.sukuhistoria.fi/savontk/ •

Kuvassa Kari Pekka Nyyssönen ja Marianne Sartomaa. Kuva Pertti Frisk.

Nyyssösten dna-tutkimuksen ensimmäisiä tuloksia

• *Heikki Nyyssönen, Oulu*

Sukututkimus osoittaa, että kaikilla Nyyssösillä on yhteinen esi-isä, jossa eri sukuhaarat yhtyvät.

Useimmat Nyyssösten sukuhaarat on voitu kirjallisin lähtein yhdistää toisiinsa. Poikkeuksena ovat Virtasalmen ja Pohjanmaan sukuhaarat. Niiden kohdalla tuli seinä vastaan.

Viime vuosikymmenellä on tietoisuus DNA-analyysistä sukututkimuksen apuvälineenä saavuttanut myös sukuseurat. Oma sukuseuramme on yksi edelläkävijöistä. Kun kirjallisten lähteiden tie oli perinteisessä sukututkimuksessa Virtasalmen ja Pohjanmaan haaran suhteen kuljettu loppuun, apua haettiin DNA-testeistä. Testit tilattiin yleisesti käytetystä FamilyTreeDna:n (FTDNA) laboratoriosta Yhdysvalloista.

Testi ja näytteiden antajat

Testilaboratorion tarjoamasta testivalikoimasta valitsimme tarkoitukseen sopivan Y-DNA-testin, jossa seurataan isälinjaa. Testiä varten saatiin näytteet seuraavilta varsinaisilta testihenkilöiltä:

Virtasalmen sukuhaara:
Reino Nyyssönen
Nurmeksen sukuhaara:
Veikko Nyyssönen
Leppävirran sukuhaara:
Mauri Nyyssönen
Joroisten sukuhaara:
Risto Nyyssönen
Karttulan sukuhaara:
Heikki Nyyssönen
(allekirjoittanut)
Pohjanmaan sukuhaara:
Esko Heikinmäki

Testin yhteydessä näytteen antoivat myös seuraavat:
Paavo Nyyssönen
Hannu Juhani Nyyssönen
Lauri Olavi Tuomi
Matti Kalevi Tuomi
Erkki Juuti
(Pohjanmaan haara)
Panu Jussi Peuramäki

Näytteenantajien valinta oli uskottu Ari Kankkuselle ja Erkki Juutille, jotka toimivat myös tutkimuksen koordinaattoreina. Ari hoiti myös yhteyksiä Suomen FTDNA-projektiin. Sen administraattorilta Lauri Koskiselta saimme arvokasta apua.

Näytteistä tilattiin 67 markkeria eli geenimerkkiä käsittävä testi. ”Väliaikatietoja” saatiin jo 12, 24 ja 32 markkerin analyyseistä. Niiden perusteella ei vielä voitu tehdä lopullisia johtopäätöksiä. Testituloksia tuli FTDNA:n laajasta tietopankista monista muistakin henkilöistä, joilla ei oman tutkimuksen kanssa ollut mitään tekemistä.

Hieman terminologiaa

On ehkä syytä kertoa, mitä tarkoitetaan edellämainituilla markkereilla. Ne ovat sellaisia kohtia eli lokuksia DNA:ssa, joissa esiintyy yksilöjen välistä vaihtelua eli eroja ilmenee. Markkerit ovat joko tyyppiä STR (= mikrosatelliitti) tai SNP (= yhden nukleotidin polymorfismi). Jälkimmäisiä kutsutaan epävirallisesti myös ”snipeiksi”. Omassa testissämme tutkittiin nimenomaan STR-markkereita ja niissä esiintyvää vaihtelua.

Y-DNA-testin tuloksia saadaan jo alimmasta 6 markkerin tasosta alkaen, mutta henkilön DNA-profiili eli ns. haplotyyppi alkaa erottua selvästi vasta 67 markkerin tasolla. Haplotyyppi on eräänlainen geneettinen nimikirjoitus, tuntomerkki, joka ei ole väärennettävissä.

Testin tuloksia

Tarkastelen omia tuloksiani, koska niistä tutkittiin aina jopa 111 markkeria. Katsotaanpa ensin, miten hyvin tulokseni täsmäsivät muiden Nyyssösten kanssa.

Kuten edellä on mainittu, edustin testissä Karttulan sukuhaaraa, joka kuuluu päähaaraan. Reino Nyyssönen taas edusti Virtasalmen haaraa, jota ei ole voitu kirjallisin lähtein yhdistää päähaaraan. DNA-testissä meidän tuloksemme täsmäsivät täydellisesti, kun vasta 37 markkeria oli analysoitu. Tämä antaa omalta osaltaan tukea sille oletukselle, että Virtasalmen haara on yhdistettävissä päähaaraan. Kirjalliset lähteet tältä osin vielä puuttuvat.

Muiden testissä mukana olleiden Nyyssösten ja Nyyssösjuuristen kanssa tuloksillani oli täysi vastaavuus myös Risto Nyyssösen kanssa. Muutkin varsinaiset testatut olivat hyvin lähellä, kuten odottaa sopikin. Eroja eli mutaatioita on helposti aivan lähisukulaistenkin kesken. Testatussa STR-tyypissä mutaatioita tapahtuu kaiken aikaa ja ne voivat olla periytyviä.

Tukiko testi myös päähaaran ja Pohjanmaan haaran välistä yhteyttä? Se selvisi vertaamalla Esko Heikinmäen testitulosta päähaaran Nyyssösten tuloksiin.

Aloitetaanpa kuitenkin Esko Heikinmäen tiedetyistä sukujuurista. Ne johtavat Nyyssösiin, nimittäin Erik Laurinpoika Nyyssöseen, joka syntyi Ähtärissä 1679 ja kuoli Evijärvellä 1762. Tämä isälinja jatkui Kupilan nimellä ja päätyi Kalle Kustaa Heikinmäkeen, jonka jälkeläinen Esko Heikinmäki on.

Heikinmäen esi-isää Erik Laurinpoika Nyyssöstä ei ole kuitenkaan voitu kirjallisin lähtein yhdistää päähaaraan.

Heikinmäkeä ja allekirjoittanutta testaattiin varmuuden vuoksi aina enimmäistasolla eli 111 markkeriin asti. Meidän tuloksissamme on tällä tasolla eroa vain neljällä mutaatiota, mikä tarkoittaa, että Eskolla ja minulla on lähes 100 prosentin todennäköisyydellä yhteinen esi-isä 16 sukupolven päässä tai mahdollisesti jopa lähempänä. Se taas tarkoittaa, että yhteinen esi-isämme voi olla Nyyssösten suvun kantaisä Olli Nyyssönen. DNA-testi ei kuitenkaan anna näin täsmällistä tulosta, vaan ainoastaan todennäköisyyksiä.

Vertailukohteeksi voidaan ottaa toinen 111 markkerin testi, jossa allekirjoittaneen tuloksia verrattiin erään Väyrys-sukuisen kanssa. Testihenkilön, Juhani Väyrysen, saattoi aiempien DNA-tulosten nojalla otaksua edustavan Nyyssösten lähisukua. Testissä Väyrynen jäi 9 mutaation päähän allekirjoittaneesta, joten ero myös Heikinmäkeen on selvä. Testi osoittaa kuitenkin, että Nyyssösillä ja Väyrysillä on kuin onkin yhteiset juuret, joihin esim. edellä mainittuja ”snipejä” testaamalla on ehkä mahdollista saada lisävalaistusta. Tämä näyttäisi yleisemminkin olevan se suunta, johon DNA-tutkimuksemme voisi jatkossa edetä.

Yhteenveto

Yhteenvetona DNA-tutkimuksesta voi todeta, että se antoi positiivisen tuloksen, sekä Virtasalmen haaran että Pohjanmaan haaraan (Evijärvi) yhteys Savon päähaaraan sai vahvistusta.

Testin oheistuotteena saatiin laboratorion tietopankista runsaasti muitakin tuloksia, jotka antavat viitteitä jatkotutkimukselle. Sitä on jo käynnisteltykin yhteistyössä muutamien muiden sukujen (mm. Väyrysten) kanssa.

Mainittakoon vielä lopuksi, että savolainen heimo, johon Nyyssösetkin kuuluvat, näyttää DNA-tutkimusten perusteella syntyneen jo noin 1900 vuotta sitten, mahdollisesti Etelä-Savossa. Päätelmä vaatii luonnollisesti vielä jatkotutkimusta ajan ja paikan tarkentamiseksi. Siinä me Nyyssösetkin voimme mahdollisuuksiemme mukaan olla mukana. Samalla saamme ehkä tarkempaa tietoa myös oman sukumme ajallisista ja paikallisista juurista.

Työsarkaa siis riittää. Jatkotutkimus edellyttää onnistuakseen hyvää suunnittelua, jo senkin takia, että sukuseuran taloudelliset resurssit ovat rajalliset. Harharetkiin ei ole varaa. DNA-maallikkoina tarvitsemme pätevää suunnitteluapua. Katse kääntyy tällöin Suomen FTDNA-projektissa mukana oleviin. Lauri Koskinen on kollegoineen jo ystävällisesti lupautunutkin auttamaan. •

Seuratoiminnan tukijat

M
Itella Oyj

- Liikennesuunnittelu
- Aluesuunnittelu
- Ympäristösuunnittelu
- Tie- ja katusuunnittelu
- Hankintapalvelut

Plaana

Plaana Oy | Hallituskatu 36 A | 90100 Oulu
puh. 0207 999 740 | fax. 0207 999 749 | www.plaana.fi

Lemminkäinen

Paras tapa rakentaa

Lemminkäinen Infra Oy
Päällystystoiminta
Salmisaarenaukio 2
00180 Helsinki
puh. 02071 5006
www.lemminkaineninfra.fi

RB RUSKON BETONI OY
VALMISBETONITEHDAS

LAADUKASTA BETONIPALVELUA
www.ruskonbetoni.fi

FINNSEMENTTI

Rudus

celsa steelservice

MELTEX OY PLASTICS

Kanerva Oy
Kaide ja kuljetus

SEEPSULA

FORCIT

SOTKAMON PORAKAIVO

SISÄ-SAVON SÄHKÖ OY
Herralantie 5A
77600 Suonenjoki
Puh. (017) 513 013 Fax (017) 513 012

Kalajoen Teräs Oy

KIVILINJA OY

Kaide- ja Aitatyö Oy

KONE-KOSTAMO OY

SUOMEN TEIDEN HYVÄKSI

RÄJÄYTYSKONSULTIT OY

GRANIITTIRAKENNUS KALLIO OY
www.graniittirakennuskallio.fi

marimedia

novaholm

Sampo Pankki